

Vi håller ihop när bindväven sviker

Stöd och anpassning i förskolan/skolan - vad säger skollagen?

En del barn behöver anpassning och hjälp för att klara av skolarbetet eller en dag på förskolan. Behovet av särskilt stöd kan ha fysiska, psykiska eller sociala orsaker. Det kan vara tillfälligt eller bestående. Skollagen reglerar barnens rätt till särskilt stöd och förskolan/skolan ska alltid utgå från det enskilda barnets behov. Det krävs ingen diagnos för att ha rätt till stöd i förskola eller skola.

Individuella behov

Alla barn är olika och har olika behov. Detta gäller även för barnen som har EDS eller HSD. Vissa kan behöva omfattande stöd och anpassning, medan andra klarar sig bra med få eller inga anpassningar. Det är viktigt att föräldrarna beskriver sitt barns behov och i samtal med den ansvariga pedagogen ringar in vad som kan behövas förändras. Ofta kan små anpassningar räcka långt. Ett gott samarbete mellan föräldern/föräldrarna och pedagogen är viktigt. Enligt lagen behöver inte anpassningarna dokumenteras, men du som vårdnadshavare kan ändå be om detta.

Åtgärdsprogram

Ibland blir det aktuellt med mer omfattande anpassningar eller särskilt stöd. Då är det chefen eller rektorn som ansvarar för att barnet får det stöd och den hjälp hen

behöver för att nå målen i läroplanen. Om barnet går i skolan skall ett åtgärdsprogram upprättas. I förskolan är inte detta nödvändigt, men det finns inget hinder att det görs även där. Ett åtgärdsprogram är ett viktigt dokument för både skolan och för familjen. Det är en form av skriftligt kontrakt och en konkret plan för vilken form av stöd som eleven är i behov av för att uppnå kunskapskraven. Där ska även stå när åtgärdsprogram ska utvärderas och barnet ska vara med och ge sin syn på saken. Familjen kan även komma med konkreta förslag på förändringar.

Skaffa dig kunskap

Förskolan och skolan har regler och rutiner för hur de ska agera när ett barn har behov av särskilt stöd eller anpassningar. Trots detta fungerar det inte alltid. Ekonomi är aldrig ett skäl till att förskolan/skolan inte följer lagen, det är alltid barnets behov som ska styra. Vid en dialog med pedagog/chef/rektorn är det alltid bra att själv känna till vad skollagen säger. Nedan följer en sammanfattning.

Skollagen

Skollagen gäller för alla skolformer. Det innebär bland annat förskola, förskoleklass, fritidshem och skola regleras i lagen och

innehåller grundläggande bestämmelser för alla verksamheterna. Det spelar ingen roll om det rör sig om en kommunal eller privat skola. I skollagen regleras rättigheter och skyldigheter för barn och deras vårdnadshavare. Där beskrivs även vilket ansvar skola och huvudman har för sin verksamhet. Med huvudman menas t.ex. kommunen, styrelsen i ett föräldrakooperativ eller ägaren av en privat skola. Det är hos huvudmannen som en kan överklaga beslut kring särskilt stöd eller anpassningar. Skollagen består av totalt 29 kapitel och beslutas av riksdagen. Rätten till anpassningar och särskilt stöd tas främst upp i kapitel 3 och kapitel 8.

Kapitel 3

- Alla barn och elever ska ges det stöd och den stimulans som behövs för sitt lärande och utveckling.
- Vissa elever behöver extra stöd i form av anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning.
- I de fall där extra anpassning inte är tillräcklig ska eleven få särskilt stöd, vilket beslutas av rektorn.
- Elever som till följd av funktionsvariation har svårt för att uppfylla kunskapskraven, ska ges stöd som syftar till att så långt det är

möjligt, motverka konsekvenser av funktionsvariationen.

- Innan extra anpassning eller särskilt stöd sätts in är det viktigt att skolan ser över om förändring av organisationen kring eleven kan vara tillräckligt.
- Personalen är skyldig att anmäla till rektorn om det kan befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven trots stöd, stimulans och extra anpassningar.
- Om personalen bedömer att en elev är i akut behov av särskilt stöd, dvs. att extra anpassningar inte kommer att vara tillräckliga, ska detta anmälas till rektorn.
- Behovet av särskilt stöd ska också utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.
- Rektorn ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt.
- Ett åtgärdsprogram ska utarbetas om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd för att kunna nå upp till kunskapskraven.
- Beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram får överklagas. Om ett åtgärdsprogram har utarbetats, men en inte är tillfreds med innehållet i

programmet, kan en överklaga programmet.

(Källa: www.skolverket.se)

Kapitel 8

- I förskolan ska barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av särskilt stöd i sin utveckling, ges det stöd som deras speciella behov kräver.
- Det innebär att barnet ska ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för dess möjligheter att utvecklas och ta till sig kunskap enligt läroplanen.
- Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformning av de särskilda stödinsatserna.

Betyg

Elever med behov av särskilt stöd eller anpassning, bedöms som alla andra elever mot läroplanens kunskapskrav och får betyg utifrån dessa. I skollagen finns också *pysparagrafen* som innebär att en lärare får bortse från enstaka delar av kunskapskraven som ska ha uppnåtts, om det finns särskilda skäl. Med särskilda skäl avses funktionsvariation eller andra liknande förhållande som inte är av tillfällig natur och

som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Pysparagrafen används både när det gäller terminsbetyg och slutbetyg. Pysparagrafen ska tillämpas restriktivt och det ska vara omöjligt för eleven att nå kravet trots särskilt stöd. Skolan kan inte använda pysparagrafen för att kringgå sin skyldighet att anpassa undervisningen eller utformningen av särskilt stöd.

Möte med förskola/skola

Det krävs ingen diagnos för att ett barn ska ha rätt till anpassning eller särskilt stöd utan det är behovet som styr. Det är alltid bra att vara förberedd inför ett möte med förskola/skola och ha skrivit ner några korta punkter kring hur situationen ser ut. Ofta innehar familjen själv den bästa kunskapen kring vad som fungerar bra eller mindre bra. Om barnet har en läkarkontakt kan det vara lämpligt att be denne skriva ett utlåtande om barnets symtom och dess konsekvenser. Läkaren kan göra detta även om barnet inte har en diagnos. Skolhälsovård och specialpedagog kan också vara behjälpliga och stötta pedagoger/förskolechef/ rektor när det gäller anpassningar och särskilt stöd.

Att framföra klagomål och överklaga

Enligt skollagen ställs krav att det ska finnas skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Varje förskola/skola ska ha rutiner och särskilda blanketter för detta. Vid klagomål bör i förstahand berörd personal på avdelning/skola kontaktas. Om inte en lösning kan ske eller om det är svårt att ha kontakt med berörd personal, kan en vända sig till förskolechef eller rektor istället. Om en vill överklaga åtgärdsprogrammet ska detta ske inom tre veckor efter att en har tagit del av beslutet. Överklagandet skickas till rektor som i sin tur skickar in överklagandet, tillsammans med beslutsunderlaget, till Skolväsendets överklagansnämnd. Det är de som prövar överklagan och meddelar sitt beslut.

Hur gör jag om jag anser att mitt barn är i behov av anpassning eller särskilt stöd?

- Ta alltid först kontakt med ditt barns lärare/pedagog och beskriv barnets behov. Detta kan göras redan innan barnet börjat i förskolan/skolan eller när behov uppstår.
- Ta kontakt med rektor/förskolechef om behovet av anpassning eller särskilt stöd är större än vad pedagogerna kan åstadkomma eller

om du upplever att pedagogerna inte lyssnar på dig.

- Se till att alla möten och beslut om åtgärder dokumenteras och att du får en kopia av dokumentationen. På mötet ska ni även bestämma hur och när åtgärderna ska följas upp.
- Vid avsaknad av hjälp från rektor eller förskolechef, kan du vända dig till huvudmannen. De är skyldiga att ta emot och utreda klagomål och ansvarar för att verksamheten följer de regler som gäller. Förskolechef/rektor är skyldiga att informera om hur och var du kan lämna klagomål.
- Om du fortfarande inte får gehör kan du göra en anmälan till skolinspektionen som är den instans som granskar att huvudmannen följer skollagen.

Vill du läsa mer?

Skollagen: <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/skollagen-och-forordningar>

Klagomål: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Om-skolinspektionen/Gor-en-anmalan/>

www.ehlers-danlo.se ©Edsriksförbund 2020-06-15

Bilder: Pixaby